

ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ САТОВЧА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

2950 с. САТОВЧА, ул. "Тодор Шопов" №37, тел. 07541 21-16, факс 20-95, e-mail- satovchabl@abv.bg

АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩИНА САТОВЧА

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите от социални услуги на територията на община Сатовча е разработен в съответствие с изискванията на Закона за социално подпомагане, Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане във връзка с разработването на стратегия за развитие на социалните услуги в област Благоевград. Анализът е изготвен от комисия, която е определена със заповед № 752/15.12.2022г на кмета на община Сатовча и включва представители от общинска администрация.

Анализът е съобразен с приоритетите, заложи в Програма за развитие на община Сатовча за периода 2019-2023г. и Програма за интегрирано развитие на община Сатовча, Общинската стратегия за закрила на детето, Програмата за закрила на детето. Обобщените изводи от анализа на социално-икономическата ситуация, в която живеят рисковите групи и уязвимите общности, оценка на техните потребности и възможности за развитие са обсъждани с Кмета на общината, с ръководителите на социалните услуги на територията на общината, с представители на Дирекция „Социално подпомагане“.

Считаме, че този анализ ще допринесе за установяване на реалните потребности и подобряване качеството на живот на населението на община Сатовча.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА СТРАТЕГИЯТА

Стратегията за развитието на социалните услуги в община Сатовча е разработена с цел да подпомогне общинската власт в усилията и да предоставят по – качествени услуги на гражданите си. Тя е създадена с пряко участие на всички заинтересовани страни на общинско ниво: Общинска администрация на община Сатовча, Агенция социално подпомагане. Оценка на потребностите е основа за планирането на стратегията – тя е необходима, за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на областта.

Целите на стратегията са:

Да се очертае общата социално -демографска и икономическа картина на населението в община Сатовча – проблематика, настояща ситуация и тенденции в развитието;

- Да се определи кои са групите в риск. Какво е отражението на рисковите фактори върху тях;
- Да се оценят възможностите на наличните ресурси, както за подкрепа на идентифицираните групи в риск чрез развитие на социалните услуги, мерки за преодоляване на създадените проблеми, така и за превенция на риска.

Обхватът на темите на стратегията включва широк кръг социално-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община

Сатовча, като осигурени човешки ресурси, достъп, капацитет и качество на наличните услуги. Потърсена е обратна връзка и за нагласите и очакванията на заинтересованите страни – териториални структури на АСП, граждански организации, доставчици и потребители на социални услуги. В географско отношение обхватът на стратегията обхваща територията на община Сатовча.

Общинската стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени услуги в община Сатовча, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. Стратегията обхваща вече осъществяващите се на територията на община Сатовча социални услуги като:

- **Асистентска подкрепа** – Социалната услуга „Асистентска подкрепа“ в Община Сатовча стартира от 01.01.2021г. Услугата се предоставя за лица в нетрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност, и за деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ. Специализираната социална услуга включва: самообслужване, движение и придвижване, изпълнение на ежедневни домакински дейности, комуникация. Задоволяване на ежедневни потребности от битов характер: доставяне и/или приготвяне на храна, помощ при хранене, пазаруване – снабдяване с ежедневно необходимите продукти и лекарства, помощ за поддържане на лична хигиена, други грижи в домашна среда, съобразено с индивидуалните потребности. В специализираната социална услуга са включени към настоящият момент 30 потребителя и 30 асистента.
- **Лична помощ** – Предоставянето на лична помощ в Община Сатовча съгласно Наредба № РД07-8-9/28.06.2019 г. за включване в механизма „Лична помощ“ стартира през м. септември 2019г.

Политиката за предоставяне на лична помощ създава механизъм, при който всеки човек с увреждане и затруднения в ежедневното си обслужване получава финансиране, определено въз основа на индивидуална оценка на потребностите. Достъпът до лична помощ е отворен за всеки човек със затруднения в ежедневното си обслужване, причинени от наличието на увреждане, настъпило преди навършване на пенсионна възраст.

Предлаганата услуга предоставя възможност за задоволяване до голяма степен индивидуалните потребности на хората с трайни увреждания. В резултат на реализацията на проекта положението на семействата, в които има човек с трайни увреждания, нуждаещ се от постоянни грижи, се облекчава. Повишава се и качеството на живот на хората с увреждания. Осигурява се заетост на лицата, придобиват се осигурителни права за пенсии и др. Социалната услуга се предоставя на територията на цялата община и включва 106 ползвателя с 114 асистента.

Чрез дейността „Личен асистент“ се осигурява трудова заетост на безработни лица, ползващи право на месечна социална помощ по реда на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, или отговарящи на условията за получаване на този вид помощ. Това са лица, ангажирани ежедневно в обгрижването на свои близки с увреждания. По този начин се гарантира полагането на качествени грижи за лицата и децата в домашна среда и по-добър стандарт на живот на трудещите се и техните семейства. Ползвателят на лична помощ, който е ограничен в способността му за самостоятелно обслужване и тази зависимост от чужда помощ, компенсира функционалния дефицит и да осигури подкрепа за упражняването на основните му права.

Гражданите с тежки увреждания зависят от помощта на други хора, за да се обслужват в ежедневието си, за да се осъществяват дейности, свързани с поддържане на лична хигиена, с хранене, обличане, домакински дейности, дейности извън дома и т.н.

Ползвателят получава целеви ресурс за осигуряване на необходимата му подкрепа при максимален контрол върху начина, по който бива обслужван. Човекът може да разполага с предоставените му средства само и единствено за заплащане труда на избраните от него асистенти.

- **Топъл обяд** - Социалният проект "Топъл обяд" има за цел да осигури безплатен топъл обяд за нуждаещите се лица, които са изпаднали в неблагоприятно социално положение, както и подобряване качеството им на живот. Реализацията на този проект е част от целенасочената социална политика, която община Сатовча развива в подкрепа на лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях; самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии; лица и семейства, обект на месечно подпомагане. С предоставяне на топъл обяд по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане се задоволяват потребностите от храна за хора, които не могат да си осигурят сами, което води до намаляване на броя на живеещите в бедност лица. Проектът цели предоставяне на разнообразно седмично меню, с което да се осигури балансирано хранене на целевите групи, при спазване на изискванията за безопасност на храните и националните стандарти и норми за хранене. Услугата по проекта се предоставя за **850** лица в община Сатовча. Разнообразието в менюто за топъл обяд осигурява на потребителите от целевата група прием на храна в съотношение и количества, които да доставят достатъчно енергия и да не лишават организма от жизненоважни вещества, витамини и минерали. Обядът включва: супа, основно ястие и хляб и веднъж седмично десерт и/или пресни плодове. Храната се пакетира в съдове и опаковки за еднократна употреба, разрешени за контакт с храни. Приготвяната храна се доставя ежедневно до домовете на потребителите в населените места Сатовча, Долен, Плетена, Кочан, Ваклиново, Жижево, Вълкосел, Слащен и Годешево.

Потребителите на проекта са разпределени в следните целеви групи:

- 1. Лица без доходи или с ниски доходи под линията на бедност - хора в затруднение, поради влошената икономическа обстановка в страната, хора, които поради възрастта си или налични увреждания са в по-висок риск от заразяване и неблагоприятно протичане на инфекцията.*
- 2. Лица, поставени под карантина - без доходи или с ниски доходи под линията на бедност и нямат близки, които да им окажат подкрепа.*
- 3. Лица, обект на социално подпомагане, за които е установена нужда от допълнителна подкрепа и в условията на извънредна епидемична обстановка, са в невъзможност да задоволят основните си жизнени потребности.*

В рамките на проекта община Сатовча реализира съпътстващи мерки, целящи постигане на по-голяма информираност и осведоменост на лицата от целевите групи за други социални, административни, здравни и образователни услуги.

Проектът допринася за постигане общата цел на оперативната програма, свързана с намаляване на броя на живеещите в бедност лица, чрез подпомагането им с храни, с оглед преодоляване на основно материално лишние.

- **Грижа в дома** - Настоящият проект е насочен към оказване на подкрепа за пълноценно включване в икономическия и социалния живот на най-малко 70 възрастни хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания, чрез предприемане на адекватни иновативни мерки спрямо идентифицираните потребности на целевите групи. Реализират се дейности за: Предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете и психологическа подкрепа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания. Доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, както и осигуряване на транспорт на персонала, предоставящ услугите, от/до домовете на лицата. Заплащане на битови сметки, заявяване и получаване на неотложни административни и битови услуги (със средства на потребителите). Предоставяне на лицата от целевата група на информация относно превенция и профилактика на здравето и социално значими заболявания, включително консултации с други специалисти при необходимост. Осигуряване на супервизия и обучения на служителите, предоставящи почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда. За реализиране на дейностите е назначен мобилен екип, който полага грижи за одобрените лица от целевата група, състоящ се от 35 домашни санитарни, 3 медицински лица и 2 координатора.
- **Домашен социален патронаж** – Предоставя услуги по домовете свързана с доставка на храна по домовете на лица в неравностойно положение. Социалната услуга се реализира на територията на населените места: Сатовча, Кочан, Слащен, Вълкосел и обхваща 100 лица, с тенденция към увеличаване на брой потребители.

От края на 2022г, община Сатовча реализира и две нови социални услуги финансирани от държавния бюджет, съгласно Националната карта на социалните услуги или друг еквивалентен удостоверяващ акт, определящ потребността и необходимостта от съществуване на услугата до приемането на Националната карта на социалните услуги. Социалните услуги се ситирират в общинския център с. Сатовча и ще обслужват потребители на територията на общината. В общината липсва услуга, в която деца и пълнолетни лица с увреждания и хора в риск да получават мотивация и социална подкрепа и консултации, с цел социалното им включване, липсват социални услуги, свързани с консултации и социална работа за социална интеграция, като преодоляване на социална изолация, активиране на личностни ресурси и мотивация за социално включване. Двата центъра имат възможността да реализират всички тези услуги.

- **Център за социална рехабилитация и интеграция** - Социалната услуга е по формата на почасова подкрепа на деца и пълнолетни лица, свързана с извършване на рехабилитация и социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, включително за хора със зависимост и други подкрепящи дейности. В услугата ще се извършва дейност, свързана със застъпничество за подкрепа на лицето и/или детето и неговото семейство да отстоява своите права и потребности. Рехабилитационните и интеграционни програми и дейности ще са насочени към възстановяване и социална интеграция – дейност, която има за цел да подобри физическата сила и функционално здраве на лица с увреждания и лица с проблеми в опорно-двигателния апарат и ставите. Броя на потребителите на социалната услуга за които е осигурено финансиране е 30 бр. Детското население в общината е около 20% от общото население, а лицата в над-пенсионна възраст са

20,2%. Децата и пълнолетните лица с увреждания които живеят на територията на община Сатовча, което съставлява 3.1 % от населението.

- **Дневен център за деца и/или пълнолетни лица с увреждания** – Социалната услуга е за осигуряване в специализирана среда на подкрепа индивидуално и в групи за деца и пълнолетни лица с трайни увреждания в рамките на не по – малко от 4 часа дневно, чрез която се осигуряват посрещането на техните ежедневни потребности и свързани с тях потребности от занимания за развитие на основни умения в зависимост от възрастта и личните нужди на лицата. Дневният център предоставя на децата възможност да бъдат отгледани в семейна среда, получават качествени специализирани грижи и помощ, както и се интегрират в живота на общността. В същото време ползването на услугата дава на родителите шанса да се включат по активно в обществения живот, да се реализират професионално и да преодолеят социалната изолация, на каквато често са подложени, а така също и да получат необходимата професионална подкрепа и помощ в отглеждането на дете си, от която се нуждаят. Потребителите се подпомагат от професионалисти с цел социално включване и превенция на настаняването в специализирана институция. Услугата включва разнообразни консултативни терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, като и обучение за водене на самостоятелен начин на живот. Терапевтичните, консултативните и рехабилитационните дейности ще се осъществяват от специалисти, които съдействат и подкрепят потребителите и техните близки, посредством индивидуални и/или групови занимания. Броят на потребителите на социалната услуга, за която има осигурено финансиране от държавния бюджет е 20 бр.

3. ПРИОРИТЕНИ ЦЕЛИ на Общинската стратегия са да създаде устойчивост на вече съществуващите социални услуги към момента. Общинското планиране има за цел да очертае насоките за създаване на мрежа от услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи в община Сатовча и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. На първо място са включени вече съществуващите услуги и тяхната устойчивост за в бъдеще.

- **Асистентска подкрепа**
- **Лична помощ**
- **Топъл обяд**
- **Грижа в дома**
- **Домашен социален патронаж**
- **Център за социална рехабилитация и интеграция**
- **Дневен център за деца и/или пълнолетни лица с увреждания**

Социалната услуга „ Асистентска подкрепа “ за момента има най-малко потребители и най-много чакащи да бъдат включени в нея. Именно в тази си връзка стратегията на община Сатовча за предоставяне на социални услуги иска да разшири обхвата на ползващите услугата лица от 30 потребителя, за които се грижат 30 асистента. Надяваме се след конкретизиране на нуждата от обхващане на Предоставянето на социални услуги в посока обгрижване в домашна среда да ни бъдат одобрени допълнително още 70 лица по „Асистентска подкрепа“. Чрез използване на услугите Социален и Личен асистент, ще облекчи ежедневието на грижещите се за възрастните хора. Уязвима група са хората с увреждания. Това са лица, които имат нужда от подкрепа във всекидневния им живот. Слаб е контролът при лечение на лица с психически заболявания, забавянето на решения на ТЕЛК и ниските доходи водят до нередовно лечение на тези лица. За тях трябва да се полагат специализирани здравни и медицински грижи, с цел да се намали социалната им изолация и неравнопоставеност в обществото. С най-голямо увеличение на относителния дял на рисковата група е тази на възрастните хора, като най-застрашени са самотно живеещите. Това са лица, които се нуждаят от подкрепа и помощ, поради затруднения им достъп до здравни и

социални услуги. Необходимо е да се създадат условия за увеличаване на възможностите им за общуване и социални контакти.

На база проучване за нуждите от допълнителни социални услуги на територията на община Сатовча, очаква одобрение по проект: „Бъдеще за децата“. Целта на процедурата е предоставяне на социални и интегрирани здравно социални услуги, включително в домашна среда, както и други видове консултативна подкрепа с цел превенция на рисковете от изоставяне на детето, намаляване на негативните тенденции, свързани с детската бедност, както и подобряване качеството на живот в контекста на Европейската гаранция за детето. Проектът е на база оценка от УО (управляващия орган на ЕСФ). Самият проект е набор от социални услуги обхващащи децата от ранна детска възраст до двадесет годишни младежи.

Д-р Арбен Мименов

Кмет на община Сатовча

Изготвил:

Емилия Калвунева – счетоводител „Асистентска подкрепа“